

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

«1923-2023: Ένας αιώνας πολεοδομικού σχεδιασμού από τη θέσπιση του ν.δ./τος της 17.7.1923»

Θεσσαλονίκη, 7.12.2023

Το 2023 έκλεισε ένας αιώνας από τη θέσπιση του θεμελιώδους για τον πολεοδομικό σχεδιασμό στη χώρα μας ν.δ.τος της 17.2.1923. Στην επιστημονική εκδήλωση που συνδιοργάνωσαν στην αίθουσα «Ιωάννης Μανωλεδάκης» του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης στη Διαγώνιο (Τσιμισκή 103) η Επιστημονική Εταιρεία Δικαίου της Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Ε.Ε.Δι.Πο.Χ.), ο Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης, η Νομική Σχολή Α.Π.Θ. και το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Α.Π.Θ. συναντήθηκαν επιφανή στελέχη του τεχνικού κόσμου με γνωστούς νομικούς που εξειδικεύονται στο πολεοδομικό δίκαιο, σε μια γόνιμη ανταλλαγή απόψεων με αντικείμενο τα 100 χρόνια εφαρμογής του ν.δ/τος και τις προοπτικές εξέλιξης του πολεοδομικού σχεδιασμού στη Ελλάδα. Στον χαιρετισμό του, ο Κοσμήτορας της Νομικής Σχολής Α.Π.Θ. καθηγητής Π. Γκλαβίνης επισήμανε ότι το πολεοδομικό δίκαιο και ο πολεοδομικός σχεδιασμός ειδικότερα χαρακτηρίζονται από τη σύγκρουση δημοσίου και ιδιωτικού συμφέροντος, η οποία πρέπει να επιλύεται με τα μέσα της έννομης τάξης. Χαιρετισμό απηύθυνε επίσης η Πρόεδρος του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Α.Π.Θ. Ελ. Θωΐδου, η οποία ανέδειξε την ανάγκη διερεύνησης των συνθηκών αξιοποίησης των εργαλείων του ν.δ.τος της 17.2.1923, όπως επίσης και τα προβλήματα και τους παράγοντες εφαρμογής του, ιδίως σε σχέση με τα νεότερα εργαλεία πολεοδομικού σχεδιασμού. Τέλος, την επιστημονική εκδήλωση χαιρέτησε εγκάρδια και ο Πρόεδρος του Δ.Σ.Θ. Δ. Φινοκαλιώτης.

Τους δύο κεντρικούς εισηγητές προλόγισε ο επίτιμος Πρόεδρος ΣτΕ, Πρόεδρος της Α.Π.Δ.Π.Χ. και Πρόεδρος της Ε.Ε.Δι.Πο.Χ. Κ. Μενουδάκος. Στην τοποθέτησή του, ο κ. Μενουδάκος σκιαγράφησε τα δίπολα που έχει να αντιμετωπίσει η πολεοδομική νομοθεσία στη χώρα μας: Προστασία των συμφερόντων των ιδιοκτητών ή του δημοσίου συμφέροντος; Σχεδιασμός φιλικός προς το περιβάλλον ή την οικονομική ανάπτυξη της χώρας; Ο κ. Μενουδάκος διαπίστωσε ότι το ν.δ. της 17.2.1923 ήταν ένας καλός νόμος, ο οποίος αντιμετώπισε προβλήματα εφαρμογής και τροποποιήθηκε πολλές φορές ενόψει μεταβολών της τεχνολογίας, καθώς και των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών. Ο κ. Πρόεδρος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το ν.δ. της 17.2.1923 δεν εφαρμόστηκε σωστά και διερωτήθηκε τί πήγε στραβά.

Στην εισήγησή του, ο Σύμβουλος της Επικρατείας Δ. Βασιλειάδης, ανέλυσε τη νομική φύση των πράξεων του πολεοδομικού σχεδιασμού κατά το ν.δ. 1923, όπως αυτή προκύπτει από τη νομολογία του Ε΄ Τμήματος ΣτΕ. Στο πλαίσιο αυτό διέκρινε μεταξύ των ρυθμίσεων του ρυμοτομικού σχεδίου που αναφέρονται στα όρια της περιοχής ένταξης, τον χαρακτηρισμό χώρων ως κοινωφελών και

κοινόχρηστων, αφενός, και τον οικοδομικό κανονισμό του σχεδίου, αφετέρου, ο οποίος περιέχει όρους και περιορισμούς δόμησης. Κατά το πρώτο σκέλος, το ρυμοτομικό σχέδιο, σύμφωνα με πάγια νομολογία, θεωρείται ατομική πράξη γενικού περιεχομένου, ενώ ως προς τον καθορισμό όρων και περιορισμών δόμησης θεωρείται κανονιστική πράξη. Στη συνέχεια, ο κ. Βασιλειάδης παρουσίασε τη νομολογία ΣτΕ όσον αφορά την εκτός σχεδίου δόμηση, με έμφαση στην κρίση της Ολομέλειας ΣτΕ 176/2023.

Ακολούθησε η εισήγηση του Δ. Οικονόμου, ομότιμου καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Πρόεδρου του ΔΣ του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου με θέμα «Διαχρονικές σταθερές και σημεία καμπής στην πολεοδομική πολιτική από το 1923 μέχρι σήμερα». Ο κ. Οικονόμου επισήμανε ότι το ν.δ. του 1923 αποτέλεσε αλλαγή επιστημονικού παραδείγματος για τον πολεοδομικό σχεδιασμό στην Ελλάδα, δεδομένου ότι για πρώτη φορά τέθηκαν γενικοί κανόνες και αρχές σχεδιασμού, ενώ προηγουμένως ο σχεδιασμός αφορούσε μεμονωμένες πόλεις και εγκρίνονταν με ad hoc κάθε φορά νόμο. Επίσης το ν.δ. του 1923 έθεσε κανόνες για την εκτός σχεδίου δόμηση, η οποία ήταν προηγουμένως γενικά ελεύθερη. Ο ομιλητής διαπίστωσε ότι στα χρόνια που μεσολάβησαν από το ν.δ. 1923 βελτιώθηκαν ουσιαστικά οι προδιαγραφές του σχεδιασμού, ωστόσο οι νεότερες απαιτήσεις κατέστησαν αισθητά πιο χρονοβόρα την παραγωγή των σχεδίων. Ο κ. Οικονόμου εντόπισε δε, ως ουσιαστικό πρόβλημα της πολεοδομικής πολιτικής στη χώρα μας, τη μεγάλη πολιτική πίεση που ασκεί ένας τεράστιος, σε σχέση με τα ευρωπαϊκά δεδομένα, αριθμός μικρών ιδιοκτητών.

Ακολούθησε συζήτηση στρογγυλής τράπεζας υπό τη διεύθυνση της ομότιμης καθηγήτριας του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Α.Π.Θ. Αθ. Γιαννακού, με τη συμμετοχή των Χ. Χριστοδούλου, Αναπλ. Καθηγήτριας του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Α.Π.Θ., Τ. Βεζυργιαννίδου, Δρ. Αρχιτέκτονος Μηχανικού, ΔΙΠΕΧΩΣ Ανατολικής Μακεδονίας (ΑΔ Μ-Θ), Ι. Κακανή, Αγρ. Τοπογράφου Μηχανικού, μελετητή δημοσίων έργων, καθώς και του Κ. Γώγου, καθηγητή Νομικής Σχολής Α.Π.Θ. και δικηγόρου. Τα μέλη της στρογγυλής τράπεζας τοποθετήθηκαν με συντομία στα εξής ερωτήματα που έθεσε η συντονίστρια: α) Το ν.δ. '23 ταυτίζεται ουσιαστικά με την εισαγωγή και εγκαθίδρυση της σχεδιασμένης πολεοδομικής ανάπτυξης των πόλεων και των οικισμών της χώρας. Από τη σκοπιά της δικής σας επιστημονικής προσέγγισης, πώς κρίνετε τη μετέπειτα ανάπτυξη των πόλεων και των οικισμών μας με βάση το διάταγμα αυτό, ποια ήταν δηλαδή η συνεισφορά του και ποια τα βασικά προβλήματα που ανέκυψαν κατά την εφαρμογή του; β) Φέτος κλείνουν παράλληλα 40 χρόνια από την πρώτη μεγάλη μεταρρύθμιση του συστήματος σχεδιασμού της χώρας μετά το νδ του '23 με τη θεσμοθέτηση του ν. 1337/83 που συμπληρώθηκε/τροποποιήθηκε αργότερα με τον ν. 2508/97. Ποια ήταν κατά τη γνώμη σας η συμβολή αυτού του νεώτερου πλαισίου στην αντιμετώπιση προβλημάτων του νδ του '23 και ειδικότερα σε ό,τι αφορά το δεύτερο επίπεδο πολεοδομικού σχεδιασμού (πολεοδομική μελέτη/πράξη εφαρμογής); γ) Η τρέχουσα μεταρρύθμιση του σχεδιασμού και τα νέα εργαλεία που θεσμοθετήθηκαν την τελευταία 10ετία, σε ποιο βαθμό και με ποιες κρίσιμες προϋποθέσεις μπορούν να συμβάλλουν στη σχεδιασμένη πολεοδομική και εν γένει χωρική ανάπτυξη υπό συνθήκες μάλιστα κρίσεων και αβεβαιότητας;

Η εκδήλωση έκλεισε με συζήτηση με το κοινό.

Η επιστημονική εκδήλωση της 7.12.2023 μαγνητοσκοπήθηκε και είναι ελεύθερα διαθέσιμη με τους συνδέσμους <https://www.youtube.com/watch?v=-2GDJCMUvjk> (α' μέρος) και <https://www.youtube.com/watch?v=gUOLlAs-W3o> (β' μέρος).